

Samfundet S:t Erik
Stockholm

SKRIVELSE
2016-05-25

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm
Stadsbyggnadskontoret, Enheten för strategi och utveckling
Stockholms stad
Box 8314, 104 20 Stockholm

asa.dahlin@stockholm.se

Till Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

Samfundet S:t Erik tackar för förfrågan att bidra till diskussionen om en socialt hållbar stad. Samfundet S:t Erik stiftades 1901 med uppdraget att sprida kännedom om Stockholms historia; att väcka intresse för bevarande av stadens ur historisk, topografisk, konstnärlig och kulturell synpunkt värdefulla kultur- och naturminnesmärken samt; att verka för tillgodoseende av historiska och konstnärliga krav vid stadens omdaning och utveckling.

Kopplingen mellan en socialt hållbar stad och Samfundet S:t Eriks uppdrag utgörs av att bevaka att de kulturhistoriska, arkitektoniska och landskapliga värden som skapats, bevaras och utvecklas i hela staden. Detta är i grunden en mycket viktig demokratifråga som berör de offentliga rummens (torg, gator, parker och friytor) utformning och funktion.

Stockholm undergår för närvarande en stor förändring. Den stora inflyttningen med åtföljande bostadsbehov utgör i många fall ett hot mot befintliga stadsbyggnadsvärden, men skapar även möjligheter till en bred stadsutveckling där landskaps- och kulturmiljövärden kan tas tillvara och utvecklas. Samfundet S:t Erik oroas av en tendens till förenkling av avvägningar mellan intressen i planprocessen, där trycket på snabb bostadsproduktion prioriteras, framför en väl avvägd stadsutveckling där befintliga landskaps- och kulturmiljövärden tas tillvara och utvecklas.

De värdetäta och gentrifierade områden av staden som utgörs av innerstaden och den äldre ytterstaden bevakas av lokala opinioner och intresseföreningar, medan ytterstaden inte bevakas med samma engagemang och omsorg. Ytterstadens värden är strukturellt präglad av *1952 års Generalplan*, med sitt nät av natur- och grönområden, vilket sammanfogar de enskilda stadsdelarna.

Vad gäller dessa stadsdelars offentliga rum präglas dessa av grannskapsplaneringen och det schema som introduceras i skriften *"Det framtida Stockholm – riktlinjer för Stockholms generalplan"* från 1946. Det offentliga rummet ges i skriften en framträdande roll i stadsplaneringen. Stadsdelarna är utformade med målet att "innevånarnas skilda kulturella behov tillgodoses och deras känsla av samhörighet och delaktighet i samhället vidgas". En viktig del i skapande av denna samhörighetskänsla var att stadsdelarna skulle vara väl

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

definierade av det storskaliga Stockholmslandskapet. ”*Det framtida Stockholm – riktlinjer för Stockholms generalplan*” beskriver även det generella förhållningssättet mellan arkitektur och landskap. Bostadsområdena skulle utformas så att de med sin ”skala och genom husens gruppering och samspel med vegetation och landskap verka tilltalande för människor”. Ytterstadens stadsdelar är i mångt och mycket planerade med lika mycket hänsyn tagen till de estetiska värden (landskapsgestaltning och arkitektur) som till de praktiska funktionerna (skola, samlingslokaler, bibliotek och dagligvaruhandel).

Samfundet S:t Erik vill aktualisera både det förhållningsätt som präglar ytterstadens planering och resultatet av denna planering i form av värdefulla och socialt fungerande offentliga strukturer i ytterstaden. Värden som Stockholms Byggnadsordning lyfte fram. Vi vill framhålla vikten av att Byggnadsordningen uppdateras och inordnas i översiktsplanarbetet. Samfundet S:t Erik noterar att den pågående stadsutvecklingen innebär stora skillnader i hur de offentliga rummen, parker och friytor utvecklas. Skillnaderna kan läsas som uttryck för att Staden gör skillnad mellan stadsdelar med olika socioekonomiska förhållanden. Kvalitet i planering och byggande måste vara en ledstjärna i all stadsutveckling och i synnerhet i områden som är socialt eftersatta. Här har staden mycket att lära av tidigare epoker i en betydligt fattigare stad och hur de lyckades med detta, inte minst trädgårdsstadsepoken och grannskapsplaneringen.

Farsta

Samfundet S:t Erik vill i detta sammanhang återigen peka på de brister som programmet för tyngdpunkt Farsta har. Bristen på konkreta och strukturella planeringsunderlag för park och naturmiljö som kan ta tillvara lokala platsspecifika landskapsvärden och motverka en fragmenterad och splittrad helhet. Bristen på utveckling av nya offentliga parker och platser samt att tillgodose viktiga samhällsfunktioner som gymnasieskola och kulturella institutioner. I en jämförelse med den omsorg och de stora resurser som satsas på det offentliga rummet i exempelvis Norra Djurgårdstaden framstår programmet för tyngdpunkt Farsta som djupt odemokratiskt.

Samfundet vill i detta sammanhang även nämna stadsdelarna Östberga, Västberga/Solberga Hässelby gård/Hässelby villastad/Hässelby strand, Rågsved/Hagsätra samt Vårberg/Skärholmen/Sätra/Bredäng vilkas gemensamma nämnare är att de både kräver en konkret och aktiv planering för att identifiera och ta till vara befintliga landskapsvärden i form av park och naturområden. Samt därutöver utveckling av befintliga, och planering av nya, offentliga rum.

Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Jonas Berglund
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Postgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950